

УВОДЗІНЫ	5
1. Прадмет і задачы гістарычнай граматыкі беларускай мовы ..	5
2. Асноўныя этапы ў развіцці мовы ўсходніх славян	6
А. Славяне і іх мовы ў старажытнасці	6
Б. Усходнеславянскія плямёны	8
В. Узнікненне кіеўскай дзяржавы і яе роля ў развіцці стара- рускай мовы	9
Г. Паходжанне старарускай літаратурнай мовы	9
Д. Развіццё ўсходнеславянскіх дыялектаў у перыяд феадальнай раздробленнасці	10
Е. Утварэнне ўсходнеславянскіх моў	11
3. Крыніцы вывучэння гісторыі беларускай мовы	12
4. Асноўныя пісьмовыя помнікі	13
А. Асноўныя помнікі старарускай мовы	13
Б. Асноўныя помнікі старабеларускай мовы	16
ГІСТОРЫЯ РУСКАГА ПІСЬМА	21
1. Кірылаўскі алфавіт	21
2. Азначэнне лікаў	24
3. Летазлічэнне	25
4. Характар старарускага пісьма	26
5. Лацінская і арабская графікі	28
6. Змены ў літарным складзе кірыліцы	29
ФАНЕТЫКА	31
1. Да гістарычных перыяд	31
А. Вакалізм	31
І. Галосныя фанемы і іх паходжанне	31

2. Фанетычныя законы	35
3. Гісторыя насаваых галосных	35
4. Лёс спалучэнняў * <u>tort</u> , * <u>tolt</u> , * <u>tert</u> , * <u>telt</u> ..	36
5. Змяненне пачатковых спалучэнняў * <u>ort</u> , * <u>olt</u> ..	38
6. Рэфлексы другіх пачатковых спалучэнняў	39
7. Трэцяе <u>ѣ</u>	40
Б. К а н с а н а н т ы з м	41
I. Зычныя <u>ў</u> пачатковым перыядзе развіцця праславянскай мовы	41
2. Палаталізацыя заднеязычных	42
3. Памякчэнне зычных пад уплывам <u>і</u>	44
4. Уздзеянне <u>і</u> і пярэдніх галосных на групы зычных	47
5. Спрашчэнне і змяненне груп зычных	49
6. Старарускія зычныя напярэдні пісьмовага перыяда	51
II. Г і с т а р ы ч н ы п е р ы я д	52
А. В а к а л і з м	52
I. Страты рэдукаваных галосных	52
2. Рэдукаваныя галосныя з плаўнымі	54
3. Спрадвечныя <u>о</u> , <u>е</u> <u>ў</u> новых закрытых складах	57
4. Напружаныя <u>ѣ</u> , <u>ѣ</u>	58
5. Спалучэнне <u>іѣ</u>	60
6. Галосныя <u>о</u> , <u>е</u> на месцы слабых <u>ѣ</u> , <u>ѣ</u>	61
7. Неарганічныя еры	62
8. Пераход <u>ѣ</u> і <u>ѣ</u> у <u>ѣ</u>	62
9. Лёс спалучэння <u>дн</u>	63
10. Вынікі страты рэдукаваных галосных	63
II. Гісторыя галоснага <u>ѣ</u>	66
12. Змяненне <u>е</u> на <u>о</u>	67
13. Аканне	69
14. Страта канцавых галосных	70

В. К а н с а н а н т ы з м	71
I. Спалучэнне <u>кy</u> , <u>хy</u> , <u>хy</u>	71
2. Шыпячыя і с	72
3. Дзеканне і цеканне	72
4. Ацвярдзэнне мяккага <u>г'</u>	73
5. Зычныя, перадаваемыя літарай <u>г</u>	73
6. Лёс паўмяккіх зычных	75
7. Цоканне і змяненне <u>ж</u> і <u>ж</u> , <u>в</u> і <u>в</u>	76
8. Прыстаўныя і ўстаўныя зычныя	77
9. Страта канцавога <u>і</u>	78
10. Іншыя змяненні ў галіне кансанантызма	79
III. Н е к а т о р ы я в ы в а д ы	80
МАРФАЛОГІЯ	82
I. Часціны мовы і асноўныя граматычныя катэгорыі старарус- кай мовы	82
Н а з о ў н і к	83
I. Тыпы скланення	83
2. I-е скланенне (наз. з асновай на * <u>а</u> , * <u>ја</u>)	84
3. II-е скланенне (наз. з асновай на * <u>о</u> , * <u>іо</u>)	86
4. III-е скланенне (наз. з асновай на * <u>ы</u>)	89
5. IV-е скланенне (наз. з асновай на * <u>ї</u>)	89
6. V-е скланенне (наз. з асновай на зычныя)	91
7. Змяшанае скланенне	93
8. Змены ў сістэме назоўнікаў	95
9. Аб'яднанне розных тыпаў скланення назоўнікаў	96
10. Збліжэнне цвёрдага і мяккага варыянтаў скланення назоў- нікаў	100
11. Змены ў канчатках назоўнікаў у наз. скл. мн. ліку	101
12. Уніфікацыя форм дав., твор. і месн. скл. мн. ліку	102

13. Устраненне змякчэння ў скланенні назоўнікаў з асновамі на заднеязычныя	I02
14. Страта клічнай формы	I03
15. Страта парнага ліку	I04
16. Развіццё катэгорыі адушаўлёнасці	I05
З а й м е н н і к	I06
1. Асабовыя і зваротны займеннік	I07
2. Неасабовыя займеннікі, разрозніваючыя род і лік	I09
3. Неасабовыя займеннікі, не адрозніваючыя роду і ліку ..	II5
П р ы м е т н і к	II7
1. Кароткія прыметнікі	II9
2. Поўныя прыметнікі	I2I
3. Вышэйшая ступень	I25
4. Найвышэйшая ступень	I28
Л і ч э б н і к	I29
1. Колькасныя лічэбнікі	I29
2. Парадкавыя лічэбнікі	I37
3. Дробавыя лічэбнікі	I38
4. Зборныя лічэбнікі	I39
5. Сінтаксічная сувязь колькасных лічэбнікаў з назоўнікамі	I39
Д з е я с л о ў	I4I
1. Асноўныя граматычныя катэгорыі	I4I
2. Асновы дзеясловаў	I42
3. Цяперашні час	I44
4. Будучы час	I50
5. Аорыст	I52
6. Імперфект	I57
7. Перфект	I58
8. Плюсквамперфект	I60

9. Умоўны лад	162
10. Загадны лад	164
11. Развіццё катэгорыі стану	169
12. Дзеепрыметнік	170
А. Дзеепрыметнікі незалежнага стану	170
Б. Дзеепрыметнікі залежнага стану	177
13. Інфінітнў	179
14. Супін	180
Прыслоўе	180
Службовыя словы	183
Выклічнікі	185
Кароткія вывады	186